

Handläggare
Cecilia Rosengren
Telefon: 08-508 33 619

Till
Utbildningsnämnden
2018-10-25

Betänkande från Mottagandeutredningen (SOU 2018:22) - den kompletterande promemorian Ett socialt hållbart eget boende

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2018/1258.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Peter Lyth
Gymnasiedirektör

Sammanfattning

Utbildningsförvaltningen har mottagit betänkandet Ett ordnat mottagande- gemensamt ansvar för snabb etablering och återvändande på remiss. Betänkandet är en kompletterande promemoria från Mottagandeutredningen.

I betänkandet föreslås ett sammanhållet system för mottagande av asylsökande och nyanlända. Utredningen föreslår bland annat att det ska inrättas obligatoriska statliga ankomst- och avresecenter och att asylsökandes möjligheter att ordna eget boende ska begränsas. Utredningen föreslår ändringar i asylmottagandet för att begränsa negativa sociala konsekvenser som trångboddhet, försämrade förutsättningar för kommuner att planera exempelvis förskola/skola samt ökad segregation.

Utbildningsförvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslaget.

Bakgrund

Utbildningsförvaltningen har mottagit betänkandet Ett ordnat mottagande- gemensamt ansvar för snabb etablering och återvändande på remiss. Betänkandet är en kompletterande promemoria från Mottagandeutredningen.

I betänkandet föreslås ett sammanhållet system för mottagande av asylsökande och nyanlända. Utredningen föreslår bland annat att det ska inrättas obligatoriska statliga ankomst- och avresecenter och att asylsökandes möjligheter att ordna eget boende ska begränsas. Utredningen föreslår ändringar i asylmottagandet för att begränsa negativa sociala konsekvenser som trångboddhet, försämrade förutsättningar för kommuner att planera exempelvis förskola/skola och ökad segregation.

Ärendet

I promemorian lämnar mottagandeutredningen två förslag på hur asylsökandes möjligheter att ordna eget boende kan reformeras. Social prövning är det första förslaget, som innebär att den asylsökande som vill ordna eget boende ska ansöka hos Migrationsverket om en social prövning av boendet. Skälig boendestandard och lämplig storlek är krav som ska uppfyllas för att rätt till dagersättning ska betalas ut. Det kompletterande förslaget är att temporärt undanta vissa socioekonomiskt utsatta bostadsområden under asyltiden. Asylsökande som på egen hand bosätter sig i vissa bostadsområden har inte rätt till dagersättning och särskilt bidrag. Kommuner anmäler sina socioekonomiskt utsatta bostadsområden till Migrationsverket, efter dialog med Länsstyrelsen. Förteckningen uppdateras därefter en gång per år.

I promemorian föreslås att asylsökande som väljer att bo i eget boende under asyltiden ska förlora sin dagersättning om de väljer att ordna eget boende inom områden som identifierats som socialt och ekonomiskt utsatta. Reformen förväntas enligt promemorian innebära att cirka 4 000 fler asylsökande väljer att bo i Migrationsverkets anläggningsboenden jämfört med om insatsen inte införs. Migrationsverket antas därmed behöva öka antalet boenden.

I promemorian anförs att förslaget om så kallad områdesbegränsning bedöms minska koncentrationen av asylsökande, och därmed i förlängningen nyanlända invandrare, i

bostadsområden med socioekonomiska utmaningar. Det medför även att asylsökande i större utsträckning bor i Migrationsverkets boenden eller i kommuner eller områden där förutsättningarna för integration är bättre.

Konsekvensen av detta, enligt vad som anförs i promemorian, väntas bli att kommuner som har områden med socioekonomiska utmaningar avlastas och att deras förutsättningar att erbjuda välfärdstjänster till såväl asylsökande som övriga kommuninvånare förbättras. Förslaget väntas i huvudsak leda till bättre boende och bättre integrationsförutsättningar för asylsökande barn.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av gymnasieavdelningen i samverkan med grundskoleavdelningen, förskoleavdelningen, avdelningen för personal och kompetensförsörjning och avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa.

Förvaltningens synpunkter

Nedan följer förvaltningens påpekanden på de delar av utredningen som berör utbildningsnämndens område.

Förvaltningen vill betona barnkonsekvensanalysen, att barn till föräldrar som väljer att flytta till ett socioekonomiskt utsatt område och inte får dagersättning kan riskera att påverkas negativt.

Om reformen genomförs och fler barn och ungdomar bor på anläggningsboenden måste möjligheten till skola och utbildning säkerställas. Hur kan barn och ungdomar ta sig till skola och sysselsättning? Vad ska organiseras på anläggningsboendet och vad kan samordnas i närområdet?

Förvaltningen vill påpeka vikten av ett förstärkt stöd för unga asylsökande kring psykisk ohälsa vid anläggningsboenden. Med den föreslagna ändringen kan ett högre tryck ligga på exempelvis ungdomsmottagningar som ligger i närheten.

Förvaltningen anser det vara av vikt att hålla ihop familjer och att områdesbegränsningen inte får innebära att familjer separeras.

Precis som uttrycks i mottagandeutredningen är goda planeringsförutsättningar för kommunerna grundläggande för att erbjuda ett mottagande av hög kvalitet. Om reformen genomförs

och antalet anläggningsboenden ökar vill förvaltningen särskilt påpeka behovet av tidig dialog och samverkan med de funktioner i kommunen som berörs av etableringarna. Mottagandet kräver till exempel att de förskolor och skolor som berörs ges möjlighet att rekrytera de kompetenser som behövs, till exempel lärare inom svenska som andraspråk, lärare för modersmålsundervisning/studiehandledning och specialpedagoger. Det kan även behövas stöd och fortbildning av nu befintlig personal.

Vad gäller kompetensförsörjningen kan det idag finnas utmaningar med att rekrytera rätt personal inom vissa områden. Betänkandets och promemorians förslag leder sannolikt till att de socioekonomiska utmaningarna minskar. Inriktningen på förslagen kan således bidra till en positiv spiral, även om det är svårt att bedöma i vilken omfattning.

Utifrån beslutet att alla 7-9 skolor i Stockholms stad ska ta emot nyanlända elever och inte placera högstadiungdomar i utsatta områden som remissen beskriver så kan detta arbete underlättas om remissens förslag går igenom.

Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm konstaterar i sin delrapport att områden med ett högt socioekonomiskt index i genomsnitt har en lägre inskrivningsgrad i förskolan. Förvaltningen kan därmed, i likhet med Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm, konstatera att deltagandet i förskoleverksamhet är lägst i de områden där verksamheten skulle kunna ha som störst betydelse för barnen. Eftersom koncentrationen av nyanlända och asylsökande till socioekonomiskt utsatta områden bör komma att minska genom betänkandets och promemorians förslag torde detta kunna bidra till en ökad inskrivningsgrad.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens yttrande som svar på remissen. Det föreslås att beslutet justeras omedelbart med anledning av remissens svarstid.

Bilaga

Betänkande från Mottagandeutredningen (SOU 2018:22) - den kompletterande promemorian Ett socialt hållbart eget boende